

Viiruse nimetuse kirjakuju

Sirje Mäearu

Kuidas kirjutada praegu aktuaalse viiruse nimetust: kas *koronaviirus* või *koroonaviirus*?

Allikad näitavad mõlema sõna kasutust. 1976. aasta „Eesti nõukogude entsüklopeedias“ on viiruste artiklis antud *koronaviirus*, 1998. aasta „Eesti entsüklopeedias“ *koroonaviirus*. Rahvusvaheline haiguste klassifikatsioon RHK-10 (1. versioon 1996; viimane, 6. versioon 2017) ja meditsiinisõnastik (1996, 2. trükk 2004) esitavad ühe *o*-ga variandi, terminibaas IATE (Interactive Terminology for Europe, Euroopa interaktiivne terminibaas) kahe *o*-ga variandi. Ka Google'i otsing annab vastuseks mõlemat kuju, sealhulgas meditsiiniga seotud veebilehtedel. Ladinakeelne nimetus on *Coronavirus* (rõhk sõnas *corona* 2. silbil), kus *corona* tähendab pärga, krooni. Sellisena näeb viirus välja mikroskoobi all. Ka inglise keeles käibib *coronavirus* (rõhk sõnas *corona* 2. silbil), soomekeelne kuju on *koronavirus* (rõhk sõnas *korona* 1. silbil).

Eesti keeles on ladina *corona*'st lähtuvaid sõnu kirjutatud kahe *o*-ga. Üks neist on piljardilaadse mängu nimetus *koroon*a (Elmar Muugi „Väikese õigekeelsus-sõnaraamatu“ 1933. aasta trükkis seda veel pole, küll on hilisemates trükkides, nt 1940. aasta omas). Teine sõna kuulub elektri valdkonda: *koroonalahendus*, lühemalt *koroon*a (olemas 1960. aasta õigekeelsussõnaraamatus). Võimalik, et *koroon*a jõudis eesti keelde vene keele kaudu (*корона*, vrd ka saksa *Korona*). Juba juurdunud kuju *koroon*a võiks sobida ka viiruse nimetusse: **koroonaviirus**.

Praegust koroonaviirusest SARS-CoV-2 põhjustatud haigust nimetatakse *koroonaks* (pikemalt ka *koroonahaigus*), laialt kasutatakse rahvusvahelist lühendit COVID-19 (lähtub inglise nimetusest *Coronavirus disease*, sõna-sõnalt koroonaviiruse haigus). Teistel koroonaviirusest põhjustatud haigustel on teised nimetused (ja

lühendid): raskekujuline äge respiratoorne sündroom (SARS, põhjustajaks koroonaviirus SARS-CoV), Lähis-Ida respiratoorne sündroom (MERS, põhjustajaks koroonaviirus MERS-CoV).

Keelenõuandest on ka küsitud, mis käändes peab olema *nakatumata*-tepusõna laiend: kas nakatub viirusega või viirusesse? Viiruse puhul on laiend kaasaütlevas käändes: nakatus koroonaviirusega SARS-CoV-2, nakatus SARS-CoV-2-ga; haiguse puhul sisseütlevas käändes: nakatus koroonasse, nakatus COVID-19-sse.